

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра політичних теорій

Серія: Навчально-методичні посібники

Л. І. КОРМИЧ
Т. М. КРАСНОПОЛЬСЬКА

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ,
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКА**

Навчально-методичний посібник

Для студентів вищих навчальних закладів

Одеса
Фенікс
2020

Автори:

Кормич Л. І. – доктор історичних наук, професор, завідувача кафедрою політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія»;

Краснопольська Т. М. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних теорій Національного університету «Одеська юридична академія».

**Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 2 від 25 жовтня 2019 року).**

Рецензенти:

Саханько С. Є. – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління При Президентіві України;

Корнута Л. М. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».

Кормич Л. І., Краснопольська Т. М.

Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. І. Кормич, Т. М. Краснопольська. – Одеса : Фенікс, 2020. – 60 с. (Сер. «Навчально-методичні посібники»).

Навчально-методичний посібник призначений для надання допомоги студентам, які вивчають дисципліну «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека».

У навчально-методичному посібнику викладено зміст навчальної дисципліни за темами лекцій та практичних занять, практичні завдання з курсу, перелік тем для самостійної роботи, питання для перевірки знань з навчальної дисципліни, перелік тем рефератів та список рекомендованої літератури.

Навчально-методичний посібник підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», а також рекомендовано використовувати у навчальній роботі при підготовці фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

© Кормич Л.І.,
Краснопольська Т.М., 2020
© Оформлення ПП «Фенікс», 2020

I. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» призначена для студентів, що навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Об'єктом вивчення є інтеграційні процеси у сфері політичних, економічних, соціально-гуманітарних процесів, що забезпечують національну безпеку України, принципи та особливості здійснення ефективного публічного управління в Україні та зарубіжних країнах.

Предметом вивчення дисципліни є механізми реалізації євроінтеграційних та євроатлантичних тенденцій у сфері публічного управління.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів здатності виявляти та досліджувати проблеми забезпечення міжнародного публічного управління та політики європейської інтеграції України; наукового розуміння сутності та особливостей інтеграційних процесів у Європі, основних теоретичних засад і генези європейської єдності, інституційних, правових, економічних аспектів функціонування Європейського Союзу, євроінтеграційної політики України; шляхів і методів впровадження сучасних практичних знань, умінь і навичок щодо закономірностей та особливостей публічного управління у зарубіжних країнах; забезпечення безпеки і добробуту населення шляхом використання кращих світових стандартів публічного управління.

Завданнями навчальної дисципліни є: набуття вмінь і знань про основні ознаки та принципи публічного управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції щодо адаптування публічного управління до вимог ЄС; формування вмінь та навичок з системного розуміння явищ і процесів глобалізації, її проявів у сфері врядування, децентралізації як способу вдосконалення публічної влади, одним з ключових гравців якої є місцеве самоврядування; здійснення практичного аналізу законодавчих актів у сфері публічного управління; ознайомлення студентів з перспективами розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів; аналізувати основні принципи формування Європейського Союзу; основні ознаки та принципи публічного управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції щодо адаптування публічного управління до вимог ЄС;

вміти: визначати сутність та зміст основних концепцій міжнародної безпеки (колективна безпека, безпека спільноти, загальна безпека, всебічна безпека); суб'єкти забезпечення міжнародної та європейської безпеки; оцінювати процеси поглиблення європейської інтеграції та розширення Європейського Союзу; проводити аналіз закономірностей та особливостей розвитку євроатлантичної інтеграції (НАТО) як суб'єкта глобальної, регіональної та національної безпеки; здійснювати аналіз стану національної безпеки України; висловлювати та аргументувати власний погляд щодо європейського вектора зовнішньої політики України, її євроінтеграційних перспектив.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться:

– 90 годин / 3 кредити ECTS – для: Центру підготовки магістрів публічної служби та професійних суддів (денної та заочної форми навчання);

– 105 годин / 3,5 кредити ECTS для Факультету цивільної та господарської юстиції, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (денної форми навчання); для Центру заочного та дистанційного навчання (заочної форми навчання).

Підсумковою формою контролю є екзамен.

II. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» є однією зі складових програми підготовки магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Успішне вивчення курсу «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» передбачає освоєння студентами лекційного матеріалу, його закріплення та поглиблення на практичних заняттях, самостійне вивчення нормативної, навчальної та наукової літератури.

Основним видом навчальних занять є лекції, призначені для засвоєння теоретичного матеріалу.

Лекція – це аудиторне заняття з курсом або його частиною (потокком), що проводять провідні викладачі – лектори (професори та доценти) навчального закладу, а також провідні вчені або спеціалісти, запрошені для читання лекцій, що містять основні положення навчальної або спеціальної дисципліни, їх теоретичні проблеми, в тому числі новітні наукові досягнення. Тематику курсу лекцій наведено у тематичному плані навчальної дисципліни.

Основними завданнями, що визначають напрямок лекційних занять, є: характеристика структури теми; розкриття змісту категоріального апарату теми; висвітлення зв'язку теорії з практикою.

Лекція є теоретичною основою практичних занять, подальшого самостійного вивчення студентами курсу.

Самостійну роботу студента над лекцією умовно поділяють на три основні етапи:

1) підготовка до лекції, що відбувається заздалегідь і передбачає ознайомлення з рекомендованою навчальною літературою за конкретною темою, що її викладатимуть на лекції;

2) сприйняття і конспектування лекції, що полягає в засвоєнні усного матеріалу і його коротких записів (конспектуванні). При конспектуванні необхідно в результаті «переробки» інформації виділити основну думку лектора і стисло її викласти. Лекція не підлягає дослівному запису, за винятком формулювань, визначень, імен, найменувань політико-правових актів та літератури, хронологічних і статистичних даних, підсумкових висновків за темою;

3) подальша робота над лекцією, що передбачає додаткове доопрацювання конспекту на основі самостійного вивчення рекомендованої нормативної, навчальної та наукової літератури.

Практичні заняття, які проводять з академічною групою, є логічним продовженням лекційного курсу. На них поглиблюють, закріплюють та деталізуються знання, отримані під час лекції і в результаті самостійної роботи.

Практичні заняття спрямовані на підвищення теоретичного рівня знань у сфері публічного управління, євроінтеграційних процесів та забезпечення в безпеки, більш поглиблене вивчення складних або дискусійних питань відповідної теми, на поточний контроль засвоєння знань, умінь, навичок студентів.

Практичному заняттю має передувати підготовка студента за завчасно визначеним планом. Для цього необхідно:

- вивчити і доповнити конспект лекції з даної теми;
- вивчити рекомендовані політико-правові акти, навчальну та наукову літературу;
- скласти конспект або тези відповіді за найбільш складними питаннями заняття;
- вміло використовувати вивчений матеріал при відповідях.

Студент на практичному занятті має продемонструвати знання теоретичного матеріалу, здатність використовувати його при вирішенні практичних завдань, уміння ясно та аргументовано висловлювати свої думки в усній та письмовій формі, оперуючи термінологією.

Під час проведення практичних занять викладач використовує такі форми: вільне обговорення питань плану заняття в академічній групі; індивідуальна співбесіда з кожним студентом; виконання письмових, в тому числі контрольних, робіт; заслуховування доповідей, рефератів з найбільш складних питань і їх подальше колективне обговорення в групі тощо.

Практичні заняття є також одним із видів поточного контролю за успішністю освоєння студентами навчального матеріалу. На кожному занятті викладач оцінює ступінь підготовки студента з теми. Підсумкові оцінки вносять до журналу обліку успішності.

Метою практичних занять є: навчання застосуванню теоретичних положень у практичній діяльності; вироблення навичок самостійної роботи студента; розвиток професійної свідомості та мислення.

Важливими формами навчальних занять є індивідуальні навчальні заняття, консультації.

Індивідуальні навчальні заняття організовують з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. До видів індивідуальних завдань з

курсу «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» належать реферати, доповіді, презентації та тестові завдання.

Самостійна робота студента є однією з основних форм організації навчання, основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових аудиторних занять час.

Мета самостійної роботи – закріплення, поглиблення й узагальнення знань, здобутих на лекційних та практичних заняттях. У процесі самостійної роботи у студентів формуються індивідуальні вміння та навички самостійного засвоєння навчальної та наукової літератури, нормативних джерел, використання сучасних інформаційних засобів і технологій.

Для підвищення ефективності самостійної роботи студента доцільно її планування. Планування та організація самостійної роботи мають ґрунтуватися на достовірній інформації згідно з такими позиціями: вид роботи (наприклад, підготовка до лекції, практичних занять); трудомісткість процесу підготовки (з урахуванням індивідуальних здібностей і особистісних якостей студента); форми і методи навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення виду самостійної роботи; місце і форма виконання самостійної роботи (наприклад, у бібліотеці, спеціалізованому навчальному кабінеті, комп'ютерному класі, вдома; письмово, усно тощо); форми і способи контролю виконання самостійної роботи студента; необхідний і достатній обсяг часу за диференційованими нормативами щодо кожного виду самостійної роботи.

Особливість самостійної роботи полягає в необхідності самостійного, творчого пошуку та аналізу інформації. Це дає змогу розширити обсяг інформації з теми, отримати системне уявлення з конкретного питання.

До видів самостійної роботи віднесені підготовка презентації в рамках теми практичного заняття.

Результати, отримані студентами на практичних заняттях, враховують під час проведення підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Формою такого контролю з навчальної дисципліни «Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека» є екзамен. Результати екзамену оцінюють за чотирибальною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Результати екзамену вносять до екзаменаційної відомості та залікової книжки студента.

Студента вважають допущеним до екзамену лише за умови виконання всіх видів робіт, передбачених планом навчальної дисципліни.

Екзамен проводять за білетами, які затверджує кафедра. Кожен екзаменаційний білет з навчальної дисципліни містить, як правило, три питання (або завдання) з різних тем навчальної програми.

Критерії оцінювання знань студентів:

Оцінка виставляється за національною чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». При оцінці за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань.

1. Оцінка «5» (відмінно) ставиться в тому разі, коли відповідь студента правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань.

2. Оцінка «4» (добре) ставиться в тому разі, коли відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань.

3. Оцінка «3» (задовільно) ставиться у тому разі, коли студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, неврно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу або студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
1-59	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

для Центру підготовки магістрів публічної служби
та професійних суддів

денної форми навчання

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Всього годин	Аудиторні заняття (в год.)		Самостійна робота (в год.)
			Лекції	Практ	
<i>Змістовий модуль 1. Публічна політика та глобальне врядування</i>					
1.	Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації	6	-	-	6
2.	Глобальне врядування: сутність та основні характеристики	9	1	2	6
3.	Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки	9	1	2	6
<i>Змістовий модуль 2. Політика європейської інтеграції</i>					
4.	Історична еволюція Європейського Союзу	8	1	1	6
5.	Принципи об'єднання європейських країн та правова система ЄС	8	1	1	6
6.	Об'єднана Європа у XXI столітті	9	2	2	6
7.	Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення	10	2	2	6
8.	Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання	11	2	2	6
<i>Змістовий модуль 3. Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки</i>					
9.	Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці	10	2	2	6
10.	Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці	10	2	2	6
Всього		90	14	16	60
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН					

**для Центру підготовки магістрів публічної служби
та професійних суддів**

заочної форми навчання

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Всього годин	Аудиторні заняття (в год.)		Самостійна робота (в год.)
			Лекції	Практ	
<i>Змістовий модуль 1. Публічна політика та глобальне врядування</i>					
1.	Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації	8	-	-	8
2.	Глобальне врядування: сутність та основні характеристики	10	2	-	8
3.	Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки	8	-	-	8
<i>Змістовий модуль 2. Політика європейської інтеграції</i>					
4.	Історична еволюція Європейського Союзу	8	-	-	8
5.	Принципи об'єднання європейських країн та правова система ЄС	8	-	-	8
6.	Об'єднана Європа у XXI столітті	8	-	-	8
7.	Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення	10	1	1	8
8.	Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання	10	1	1	8
<i>Змістовий модуль 3. Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки</i>					
9.	Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці	10	1	1	8
10.	Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці	10	1	1	8
Всього		90	6	4	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН					

**для Факультету цивільної та господарської юстиції
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»**

денної форми навчання

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Всього годин	Аудиторні заняття (в год.)		Самостійна робота (в год.)
			Лекції	Практ	
<i>Змістовий модуль 1. Публічна політика та глобальне врядування</i>					
1.	Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації	9	2	2	5
2.	Глобальне врядування: сутність та основні характеристики	14	4	4	6
3.	Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки	9	2	2	5
<i>Змістовий модуль 2. Політика європейської інтеграції</i>					
4.	Історична еволюція Європейського Союзу	9	2	2	5
5.	Принципи об'єднання європейських країн та правова система ЄС	9	2	2	5
6.	Об'єднана Європа у XXI столітті	9	2	2	5
7.	Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення	12	4	2	6
8.	Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання	12	2	4	6
<i>Змістовий модуль 3. Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки</i>					
9.	Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці	10	2	2	6
10.	Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці	12	2	4	6
Всього		105	24	26	55
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН					

для Центру заочного та дистанційного навчання

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Всього годин	Аудиторні заняття (в год.)		Самостійна робота (в год.)
			Лекції	Практ.	
<i>Змістовий модуль 1. Публічна політика та глобальне врядування</i>					
1.	Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації	9	-	-	9
2.	Глобальне врядування: сутність та основні характеристики	11	2	-	9
3.	Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки	9	-	-	9
<i>Змістовий модуль 2. Політика європейської інтеграції</i>					
4.	Історична еволюція Європейського Союзу	10	-	-	10
5.	Принципи об'єднання європейських країн та правова система ЄС	10	-	-	10
6.	Об'єднана Європа у XXI столітті	9	-	-	9
7.	Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення	13	2	1	10
8.	Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання	12	2	1	9
<i>Змістовий модуль 3. Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки</i>					
9.	Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці	11	2	-	9
10.	Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці	11	2	-	9
Всього		105	10	2	93
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН					

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий модуль 1.

Публічна політика та глобальне врядування

Тема 1. Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації

Основні тенденції розвитку сучасного світу як виклик глобального розвитку.

Політична глобалізація як новий тип міждержавних відносин.

Публічне управління в умовах глобалізації.

Культурна глобалізація як процес формування нового глобального врядування.

Регіональна інтеграція: поняття та теорії.

Під глобалізацією розуміють явища, фактори, тенденції і процеси, які стають загальнозначущими, загальнолюдськими для світової спільноти в цілому, зачіпають інтереси і виражають потреби всіх народів і громадян, країн і культур: це одноманітність товарів, які поставляються на загальний ринок і користуються всезагальним попитом; це стандартизація навичок і прийомів в сфері професійної діяльності (на виробництві, в науці, технологіях), розповсюдження поведінських стереотипів (паттернів) і манер спілкування, не пов'язаних з їх національною і культурною належністю

Під глобальним розвитком як провідною тенденцією розвитку сучасного світу розуміють фундаментальну зміну світового порядку, в результаті чого національні кордони стали втрачати своє первісне значення, викликане розвитком інформаційно-комунікативних технологій, диктатом масової культури. Часто можна почути, що “планета стискається”, а “відстані зникають”, що свідчить про проникнення процесів глобалізації в усі сфери життя, у тому числі і в освіту.

Слід виокремити три ракурси глобального розвитку як соціального і суперечливого феномена сучасності:

а) соціально-економічний - економічна глобалізація вивчає формування глобальних ринків і стратегію поведінки корпорацій і міжнародних фінансово-економічних інститутів, перспективи формування принципово нових економічних відносин і типів господарства;

б) соціально-політичний - політична глобалізація вивчає роль держави й інших суб'єктів міжнародного життя у глобалізованому світі, перспективи становлення глобального цивілізаційного

суспільства, що має загальні правові принципи й норми;

в) соціокультурний - культурна глобалізація вивчає глибинні зміни в культурних стереотипах у зв'язку з новітніми науково-технічними, соціальними нововведеннями, перспективами між-культурного і міжкомунікативного діалогу в умовах інформаційно-комунікативного простору.

Політична глобалізація - це загальний термін, що означає складний комплекс взаємодій між фізичними особами, підприємствами, інститутами і ринками, які проявляються в розширенні потоків товарів, технологій і фінансових засобів, в зростанні і посиленні впливу міжнародних інститутів глобального громадянського суспільства, в глобальній діяльності транснаціональних корпорацій, у значному розширенні трансграничних комунікаційних та інформаційних обмінів, перш всього через Інтернет, в трансграничному переносі захворювань і все більшої інтернаціоналізації певних типів злочинності; процес всезростаючого впливу на соціальну дійсність окремих країн різних факторів міжнародного значення, економічних і політичних зв'язків, культурного та інформаційного обміну.

Основні базові мегатенденції розвитку сучасного світу як виклик глобального розвитку зводяться до глобального цивілізаційного процесу і знайшли своє відображення у соціокультурній сфері. Це: «культурна поляризація», «культурна асиміляція», «культурна гібридизація» та «культурна ізоляція».

Культурна глобалізація відкриває небувалі можливості прискорення процесу уніфікації та поширення передових технологій, стійкого функціонування інформаційних мереж, розвитку творчості та нововведень, економічного зростання на основі інтенсифікації, економічного, наукового, культурного розвитку народів, удосконалення механізму розподілу ресурсів, підвищення ефективності їхнього використання на основі розвитку глобальної конкуренції, підвищення якості життя, поліпшення добробуту кожного громадянина тощо.

В той же час вона породжує безпрецедентні загрози та ризики технологічної диференціації, консервації технологічної і соціальної відсталості ряду країн внаслідок їхньої неконкурентоспроможності і слабкості власної ресурсної бази, глобальної нерівності економічного і соціального розвитку, посилення стратифікації та диспропорцій світової економіки, поглиблення розриву між товарними та фінансовими ринками, посилення небезпеки глобальних криз, породжує загострення соціальних проблем, ослаблення національних

систем соціального захисту, загострення конфліктів різного характеру й масштабу, національної та релігійної нетерпимості та ін.

Становлення і поширення регіональної інтеграції як явища відбуваються в другій половині ХХ ст. в тісному зв'язку з розвитком процесів глобалізації. Інтеграція ґрунтується на загальних економічних і політичних інтересах сусідніх держав і на усвідомлення ними єдності своєї майбутньої історичної долі.

До числа основоположних концепцій регіональної інтеграції відносяться теорія комунікації, ліберальний міжурядовий підхід і федералізм.

Тема 2. Глобальне врядування: сутність та основні характеристики

Підходи до розуміння глобального управління.

Проблеми і перспективи глобального управління.

Україна в глобальному управлінні.

Існує кілька визначень поняття «глобальне управління». До його появи існував інший термін - «глобальний уряд». Відмінності між цими поняттями детально проаналізував Дж. Розенау. Відмінність полягає в тому, що під урядом зазвичай розуміються певні структури, в той час як під управлінням маються на увазі якісь соціальні функції і процеси. Управляти, таким чином, означає здійснювати владу.

В даний час виділяють декілька підходів до розуміння того, що являє собою глобальне управління;

– перший підхід заснований на ідеї формування єдиного світового уряду;

– сутність другого підходу – провести реформування міжнародних організацій, і перш за все ООН, яка стає центральною ланкою управління, а її інститути починають виконувати роль своєрідних «міністерств» і «відомств»;

– третій підхід пов'язаний з ідеями однополярності світу та управління ним США

– четвертий підхід полягає в тому, що глобальне управління виходить з поліцентричності світу і передбачає участь в управлінні не тільки держав і міждержавних утворень, а й інших акторів. Саме їх включеність в глобальне управління становить головну відмінність даного підходу від попередніх.

Узагальнене визначення глобального управління, запропонували Т. Вайссом і Р. Такур: «це комплекс формальних і неформальних інститутів, механізмів, відносин і процесів, існуючих між і поширюваних на держави, ринки, окремих громадян і організації,

як міжурядові, так і неурядові, за допомогою яких на глобальному рівні визначаються колективні інтереси, встановлюються права і обов'язки, вирішуються спори».

Глобалізаційні процеси спричиняють невідворотній структурній трансформації систем публічного управління всіх без винятку країн світу. Позитивний чи негативний вектор змін від глобалізації залежить від рівня розвитку національної політичної та економічної систем країни.

Публічну політику та систему публічного управління України слід формувати відповідно до факторів глобалізації (див. рисунок), аби знешкодити можливі негативні наслідки та максимізувати вигоди. Для України основною вимогою сьогодення є спрямування глобалізму не лише на осмислення світових проблем і процесів, а, передусім, на наукове забезпечення управління сучасним розвитком країни. Тому необхідним є пошук такого механізму функціонування держави, який би дав змогу не тільки забезпечити високий рівень захищеності держави від загроз і викликів глобалізації XXI ст., а й безперешкодно користуватися перевагами глобалізації в національних інтересах. Ураховуючи всеохопний вплив глобалізації на правову, політичну, економічну системи держави, соціально-культурну сферу суспільства, одним з основних завдань публічного управління, пов'язаним із глобалізаційними процесами в майбутньому, є пошук норм, інститутів та механізмів, які могли б забезпечити більш ефективне управління на місцевому, національному, регіональному і глобальному рівнях для збереження переваг глобальних ринків та конкуренції й забезпечення національної безпеки, збереження інформаційних ресурсів для того щоб глобалізація служила інтересам людини, суспільства та держави в цілому

Тема 3. Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки

Становлення і розвиток глобальних економічних відносин.

Світове господарство як міжнародна економічна система.

Розвиток глобальних економічних відносин: виклики для України.

В самому широкому сенсі під економічною глобалізацією розуміється зникнення економічних меж між державами, формування нових міжкордонних механізмів нагромадження і руху капіталів

Американський дослідник міжнародних економічних відносин Дж. Гарретт виокремлює три головних механізми глобалізації світової економіки:

1) Зростаюча конкуренція у світовій торгівлі.

2) Виробництво, що набуває багатонаціонального характеру внаслідок прагнення виробників до динаміки виробничих потужностей, збільшуючи власні прибутки.

3) Посилення міжнародної інтеграції фінансових ринків.

1) Економічна глобалізація співпадає з процесами глобалізації і включає процеси економічної систематизації, встановлення і розвитку міждержавних відносин, виникнення глобальної культури і глобальної свідомості.

2) Економічна глобалізація включає систематичне взаємопереплетіння всіх економічних і соціальних зв'язків, які не можуть бути автаркічними (ізольованими), так як вони впливають один на одного.

3) Економічна глобалізація передбачає розвиток комунікацій, переміщення товарів, послуг, людей, капіталів, а також розмивання кордонів національних держав.

4) Економічна глобалізація сприяє становленню гнучкого і багатоцентрового характеру міжнародних відносин.

Економічна глобалізація - процес, що звільняє рух товарів, послуг, капіталів і робочої сили від національних перешкод; правова і економічна основа міжнародного бізнесу. Головна мета міжнародної економічної глобалізації - встановлення міцних всебічних торгово-економічних зв'язків між національними господарствами, зрощення національних процесів відтворення, зближення соціальних та інституційних структур різних країн. Найбільший рівень стиглості економічної глобалізації - на економічному просторі європейського континенту. Економічна глобалізація має сукупність економічних правил, що базуються на дерегуляції та приватизації національних економік з метою укріплення їх конкурентоспроможності і збільшення їх привабності для іноземного капіталу.

Сучасне світове господарство являє собою розгалужену, складну мегаекономічну систему, цілісність якої забезпечується розвинутих міжнародним поділом і кооперацією праці, взаємодією сукупності інтенсивних міжнародних ринків, валютно-фінансовими і кредитними відносинами.

Виділяють наступні етапи формування світового господарства:

1) XVII-XVIII ст. – генеза світового ринку (великі географічні відкриття, поява колоніальних володінь, розвиток мануфактур, рух товарів між країнами);

2) XVIII-XIX ст. – становлення міжнародного поділу праці (промисловий переворот, буржуазні революції, перехід до машинної індустрії);

3) XIX-XX ст. – формування системи світового господарства (електротехнічна революція, економічний розподіл світу, міграція капіталу, міжнародний рух товарів і факторів їхнього виробництва, розвиток світового відтворювального процесу);

4) середина XX початок XXI ст. – становлення, розвиток і функціонування геоекономічної системи (інформаційно-технологічна і біологічна революції, перерозподіл сфер впливу, політичні й економічні трансформації, деколонізація, віртуалізація господарства, формування інтернаціоналізованих відтворювальних циклів, імплікація процесів регіоналізації і глобалізації).

У зв'язку з вирішенням глобальних проблем світу перед Україною постають 10 напрямів структурної перебудови: макроекономічна стабільність; врахування причин невизначеності в постіндустріальну епоху; пріоритет приватних ініціатив; отримання, обміну і сприйняття корисної інформації всіма учасниками господарського життя потребує інформації і досліджень; зростання продуктивності праці; регіональні проблеми; інноваційна економіка як відповідь на виклик; конкуренція як частина структурної політики; корупцію переможемо, якщо “правила гри” будуть визнані суспільством; інститути - стрижень захисту прав власності.

*Змістовий модуль II.
Політика європейської інтеграції*

Тема 4. Історична еволюція Європейського Союзу

Ідейні передумови європейської інтеграції.

Основні етапи розвитку інтеграційних процесів в Європі.

Етапи розширення та становлення органів ЄС.

Сучасний європейський інтеграційний процес - це не тільки реакція на системний крах європейського світопорядку попередніх десятиліть, а й спроба практичного втілення ідей, століттями володіли серцями і умами сотень мислителів, політиків і мрійників.

Можна виділити наступні етапи розвитку ідей європейської єдності: зародження і становлення ідеї європейської єдності (XIV-XIX ст.); трансформація ідей європейської єдності в пан'європейський рух (1918-1939 рр.); відродження ідей європейської єдності в період Другої світової війни і виникнення передумов європейської інтеграції (1939-1946 рр.).

Регіональна інтеграція в Західній Європі складалася в особливих умовах. Значний вплив на неї справили характерні для повоєнного періоду прагнення до миру і об'єднання, а також

формування біполярної міжнародної системи і крах колоніалізму. Створення ЄОБС, а потім ЄЕС і Євратому означало системний прорив в практиці міжнародного співробітництва. Дані об'єднання йшли набагато далі традиційних міжнародних організацій. Вони припускали передачу частини державного суверенітету на наднаціональний рівень і ставили за мету формування згуртованого співтовариства із загальною долею.

За свою історію ЄС переживав як успішні, так і вельми складні періоди. Проте в довгостроковій перспективі інтеграція продовжувала розвиватися. Європейські співтовариства послідовно рухалися спочатку до митного союзу, далі - до єдиного внутрішнього ринку і, нарешті, до валютного союзу. На території ЄС забезпечена свобода пересування товарів, послуг, капіталів і осіб. Однак спроба перейти до вищої стадії інтеграції - політичного союзу - не вдалася, і на сьогодні така мета в порядку денному ЄС не значиться.

Сфера інтеграції поступово розширювалася, як в географічному плані, так і в плані напрямків діяльності. Стартувавши в 1951 р в складі шести членів, в 2013 р. Спільнота налічувало вже 28 держав. У 2004 р після вступу в Євросоюз країн Центральної та Східної Європи, об'єднання стало справді загальноєвропейським. Розпочавшись з окремих галузей економіки і торгівлі, інтеграційний процес поступово захоплював все ширші сфери: транспорт, наукові дослідження, екологію, енергетику, культуру і т.п. З 1990-х років у наявності прогрес в сфері спільної зовнішньої політики та оборони. В даний час інтеграція в тій чи іншій мірі зачіпає практично всі сторони суспільного життя держав-членів.

Склад учасників можна розділити на чотири групи: ініціатори (Бельгія, Люксембург, Італія, Нідерланди, ФРН, Франція); західноєвропейська (Великобританія, Данія, Ірландія; приєдналися до інтеграції в 1973 з основною метою не упустити вигоди інтеграції і чинити на неї вплив зсередини); змішана (Греція – 1981, Іспанія і Португалія – 1986, Австрія, Фінляндія і Швеція – 1995; їх метою була зміна свого національного статусу); центрально-східноєвропейська група (Угорщина, Латвія, Литва, Кіпр, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія, Естонія – 2004, Болгарія і Румунія – 2007, Хорватія – 2013, які прагнули використати сприятливі геополітичні умови після закінчення «холодної війни» для забезпечення власної безпеки).

Головними наднаціональними органами влади, створеними в процесі інтеграції є: Європейська комісія, Рада міністрів, Європарламент, Європейська рада та Суд ЄС.

У процесі розвитку ЄС істотно зміцніли його міжнародні

позиції. На перших порах основу зовнішніх зв'язків ЄЕС становили преференційні торговельні угоди з колишніми колоніями європейських країн. Тепер Євросоюз має розгалужену мережу угод і діалогів з більшістю країн, регіонів і інтеграційних об'єднань світу. Його міжнародне співробітництво охоплює економіку, політику, правопорядок, науку, культуру і т.п. ЄС просуває свої цінності і інтереси на світовій арені, бере активну участь в роботі міжнародних організацій і в реформі існуючої системи міжнародних відносин.

Тема 5. Принципи об'єднання європейських країн та права система ЄС

Поняття права Європейського союзу. Цілі та принципи права ЄС.

Первинне і вторинне право Європейського союзу.

Джерела європейського права.

Загальна характеристика актів, прийнятих в Європейському союзі.

Право Європейського союзу - феномен сучасності, що представляє собою результат тісної європейської інтеграції в різних областях діяльності, унікальний наднаціональний правопорядок. Право Європейського союзу не рівнозначно поняттю «європейське право», яке в широкому розумінні включає поряд з правом ЄС право інших міжнародних організацій регіонального характеру, таких як Рада Європи, Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

Ст. 3 Договору про ЄС називає такі загальні цілі права ЄС:

1. сприяння миру, цінностям і добробуту народів;
2. побудова загального простору свободи, безпеки та правосуддя без внутрішніх кордонів, яке включає вільне пересування осіб, контроль зовнішніх кордонів, надання притулку, імміграції, профілактику і боротьбу з злочинністю;
3. соціально-економічні - створення внутрішнього ринку, сприяння науково-технічному прогресу, досягнення соціальної справедливості, розвиток згуртування і солідарності держав-членів, культурний прогрес при збереженні культурного та мовного розмаїття;
4. побудова економічного і валютного союзу;
5. зовнішньополітичні - сприяння миру, безпеці, сталого розвитку планети, солідарності і взаємної поваги народів, вільної та справедливої торгівлі, викорінення бідності, захисту прав людини (в тому числі дитини), неухильне
6. дотримання та розвиток міжнародного права, в першу чергу принципів, закріплених в Статуті ООН.

Існує і класифікація принципів на чотири групи в залежності від призначення і сфери дії: принципи пріоритету і прямої дії права ЄС (визначають співвідношення права ЄС та права держав-членів); загальні принципи права (діють у всіх сферах компетенції ЄС); спеціальні принципи (характерні для окремих галузей європейського права); принципи діяльності ЄС, що визначають порядок реалізації Союзом своєї компетенції.

Традиційно джерелами права ЄС виступають, з одного боку, установчі документи ЄС і документи, які вносять у них зміни або доповнення («первинне право»), з іншого - законодавство і інші акти інститутів і органів ЄС («вторинне», або «похідне», право). Значення джерела права в ЄС відіграє також судова практика, формулюєма в рішеннях Суду Європейських співтовариств та підпорядкованих йому трибуналів ЄС.

Відповідно до установчих документів ЄС в редакції Лісабонського договору правові акти ЄС можна розділити на дві категорії: законодавчі та незаконодавчі акти.

До числа «незаконодавчих» актів ЄС відповідно до Лісабонського договору 2007 р відносяться:

- юридично обов'язкові акти (регламенти, директиви, рішення) Європарламенту і Ради ЄС, для прийняття яких установчі документи не передбачають використання загальної або спеціальної законодавчої процедури;

- юридично обов'язкові акти інших інститутів ЄС: регламенти, директиви, рішення Європейської комісії, регламенти і рішення Європейського центрального банку; рішення Європейської ради;

- рекомендації та висновки як акти, які мають юридично обов'язкової сили, незалежно від приймаючої інституту.

Особливе місце серед «незаконодательних» актів займають акти, прийняті на підставі, в доповнення або на виконання законодавчих актів. До таких, зокрема, належать: делеговані та виконавчі акти:

Тема 6. Об'єднана Європа у XXI столітті

Європейський Союз в сучасних умовах

Стратегія розвитку ЄС «Європа-2020»

Основні секторальні політики ЄС

Європейський союз як найбільше інтеграційне об'єднання європейських держав. Союз заснований на принципах свободи, демократії, поваги прав людини та основних свобод, а також

панування права, принципах, загальних для держав-членів

Умови вступу до складу ЄС визначені в засновницьких договорах, в наступних нормативних правових актах і політичних рішеннях, винесених на рівні Європейської ради («Копенгагенські критерії»). Членами ЄС можуть бути тільки європейської держави. Вони повинні повністю поділяти цінності, цілі і принципи ЄС. Держави-кандидати повинні володіти вільною ринковою економікою і дотримуватися правил і принципи добросовісної конкуренції. Вони зобов'язані привести свою правову систему у відповідність з законами і приписами європейського права (*acquis communautaire* - права надбання Співтовариств).

Діючі установчі акти не містять постанов, що регулюють порядок можливого виходу зі складу ЄС.

«Європа-2020» - це стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 року. Вона пропонує три взаємопов'язані пріоритети:

- розумне зростання – зростання економіки, що ґрунтується на знаннях та інноваціях;
- стале зростання – сприяння більш ефективному використанню ресурсів, розвитку більш екологічної та конкурентоспроможної економіки;
- всеохоплююче зростання – стимулювання економіки з високим рівнем зайнятості, що сприятиме соціальній та територіальній згуртованості.

До основних цілей Стратегії належать:

- рівень зайнятості населення віком від 20 до 64 років має збільшитися від поточних 69% до принаймні 75%;
- ЄС прагне інвестувати 3% від ВВП в науково-дослідну діяльність;
- викиди парникових газів мають бути зменшеними щонайменше на 20% порівняно з рівнем 1990 р.;
- скорочення кількості осіб, що залишають школу до 10% порівняно з теперішніми 15%;
- кількість громадян, що живуть на рівні, нижчому за національно визначену межу бідності, повинно бути зменшеним на 25%.

Єврокомісія висунула сім провідних ініціатив з метою сприяння прогресу за кожною пріоритетною темою: «Інноваційний Союз», «Молодь у русі», «Програма в області цифрових технологій для Європи», «Європа з ефективним використанням ресурсів», «Промислова політика в епоху глобалізації», «Програма для нових

умінь та робочих місць», «Європейська платформа проти бідності».

Для досягнення результатів ЄС потрібне сильне економічне управління. «Європа—2020» буде будуватися на двох стовпах:

- тематичний підхід, який об'єднує пріоритети та провідні цілі;
- національне звітування, що надасть допомогу державам-членам розробити свої власні стратегії, щоб повернутися до сталого зростання і стійкого державного бюджету.

Тема 7. Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення

Реалізація євроінтеграційної політики України: нормативно-правове та організаційне забезпечення.

Механізми реалізації євроінтеграційної політики: проблеми та протиріччя функціонування в сучасних умовах.

Етапи реалізації євроінтеграційної політики України.

Євроінтеграційна політика України - це діяльність держави (конкретні заходи) щодо реалізації європейської інтеграції, яка повинна складатися з наступних елементів:

- теоретичні та концептуальні настанови щодо реалізації європейської інтеграції України;
- нормативно-правова база, що має проєвропейський характер;
- інституційно-організаційне забезпечення, що орієнтоване на інтеграцію в європейський політичний, економічний та правовий простір;
- повноцінне фінансове забезпечення реалізації євроінтеграційної політики;
- підтримка населенням України, вибраного державою європейського курсу тощо.

Нормативно-правове та організаційне забезпечення процесів європейської інтеграції України (розпочинаючи з 1991 р.) формувалось відповідно до потреб того часу, і не передбачало довгострокової перспективи розвитку відносин з ЄС. Внаслідок цього, у нашій державі відсутнє чітко визначене законодавчо проблемно-орієнтоване правове поле, що стосується процесів європейської інтеграції. На законодавчому рівні врегульовані лише питання адаптації законодавства України до законодавства ЄС, а інші, навіть ґрунтовно сформульовані закони, на практиці практично не реалізуються. Проведена значна кількість інституційно-організаційних змін у системі органів, діяльність яких спрямована на забезпечення координації та реалізації євроінтеграційної політики України. Це сприяло тому, що

нині існує набір розрізнених євроінтеграційних процесів в окремих органах державної влади, що часто дублюються. Це призводить до малоефективної реалізації євроінтеграційної політики в країні загалом.

Євроінтеграційна політика України реалізовується через механізми, що представляють собою конкретні заходи. Вони використовуються органами державної влади та суспільством для її успішного проведення. Такі механізми різні за формою та ефективністю. Реалізація євроінтеграційних прагнень України можлива лише за умови застосування механізмів, що забезпечать скоординоване керівництво суспільними процесами держави в євроінтеграційному напрямку. Такими механізмами реалізації євроінтеграційної політики є: політичний, правовий, інституційно-організаційний, економічний, інформаційний.

Основними факторами, що негативно впливають на функціонування механізмів реалізації євроінтеграційної політики і гальмують рух України в даному напрямку, є:

- постійні інституційно-організаційні перебудови управлінських структур у сфері координації та реалізації євроінтеграційної політики України; неналежне фінансування даного напрямку;

- дещо різноспрямоване нормативно-правове забезпечення реалізації євроінтеграційної політики; відсутність нормативно встановленого порядку підготовки та прийняття підзаконних нормативних актів; слабка система зв'язків із громадськістю;

- відсутність ефективної стратегії інформування і комунікації тощо.

Основні етапи реалізації євроінтеграційної політики України:

I етап - підготовка до підписання та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;

II етап - імплементація положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;

III етап - інтеграція в європейський політичний, економічний, правовий простір.

Успішна реалізація євроінтеграційної політики та вирішення завдань на кожному етапі можливе лише тоді, якщо задіяти політичний, інституційно-організаційний, правовий, економічний, інформаційний механізми, відповідно до критерій їх дієвості: доцільності, економічності, ефективності.

Тема 8. Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання

Етапи введення в дію Угоди про Асоціацію України з ЄС.

Основні напрями удосконалення механізмів реалізації євроінтеграційної політики України.

Обґрунтування комплексного механізму реалізації євроінтеграційної політики України.

Підписання «Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, і Європейським Союзом, Європейською спільнотою з атомної енергії та їх державами-членами з іншого боку, від 21 березня 2014 р. і 27 червня 2014 р.» було вчинено в два етапи – 21 березня 2014 року і 27 червня 2014 року.

Положення Угоди про зону вільної торгівлі (розділ IV і відповідні протоколи та додатки до Угоди про Асоціацію України з ЄС) почали тимчасово застосовуватися з 1 січня 2016 року, інші положення — з 1 листопада 2014 року.

Аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду дає змогу визначити основні напрями удосконалення механізмів реалізації євроінтеграційної політики України, а саме:

- політичний механізм - вироблення принципів взаємовідносин між різними політичними силами з метою налагодження їх ефективної роботи під час реалізації євроінтеграційної політики; забезпечення відкритості, прозорості, підзвітності та відповідальності органів влади, а також прогнозованості результатів їх діяльності, що стосується проведення євроінтеграційної політики тощо;

- інституційно-організаційний механізм - створення Національного агентства України з питань європейської інтеграції; для оптимізації нинішньої системи державного управління у сфері реалізації євроінтеграційної політики, розв'язання її основних організаційних проблем;

- економічний механізм - визначення реальних потреб у коштах на основі аналізу стану фінансового забезпечення органами державної влади заходів з інтеграції враховувати всі види забезпечення: інституційно-організаційне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне тощо з метою створення умов для поліпшення інтеграційних процесів; у зв'язку з цим, Національним агентством України з питань європейської інтеграції разом з Міністерством фінансів та іншими зацікавленими відомствами доцільно розробити загальну методологію щодо планування таких витрат; на заходи з реалізації євроінтеграційної політики також необхідно активно,

цілеспрямовано та контролювано залучати позабюджетні кошти, зокрема технічної допомоги з боку ЄС у рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства (ENPI);

- правовий механізм - підготовка Національної програми виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС з метою підготовки української держави до повноправного членства в ЄС; формування та реалізація Стратегії інтеграції України до ЄС; створення базового документу в євроінтеграційній сфері - Концепцію реалізації євроінтеграційної політики України;

- інформаційний механізм - створення в структурі Національного агентства України з питань європейської інтеграції департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення, який виконує наступне: у контексті аналітики - діагностичну, прогностичну, рекомендаційну та контролюючу функції, а в контексті інформаційного забезпечення - організацію зв'язків із громадськістю, комп'ютерно-технічне забезпечення, інформаційно-довідкові, редакційно-видавничі функції тощо. Це сприятиме проведенню широкомасштабної інформаційно-просвітницької та роз'яснювальної роботи для консенсусу між органами влади та громадськістю щодо інтеграції України з ЄС.

Під час проведення євроінтеграційної політики функціонування саме комплексного механізму сприятиме створенню умов, необхідних для успішного проведення євроінтеграційної політики України.

Змістовий модуль III.

Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки

Тема 9. Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці

Зміст поняття категорії «безпека» в міжнародно-політичній теорії.

«Світова система безпеки» та основні моделі міжнародної безпеки.

Регіональна система безпеки.

Структурні елементи національної безпеки та їх характеристика. Національні інтереси: суть, структура, зміст.

Безпека – це стан життєдіяльності соціуму, його структур та інститутів, що гарантує їх якісну визначеність в параметрах надійності існування і стійкості розвитку.

Міжнародна безпека являє собою такий стан міжнародних

відносин, за якого створюються умови, необхідні для існування та функціонування держав, забезпечення їхнього повного суверенітету, політичної та економічної незалежності, рівноправних відносин з іншими країнами. Водночас міжнародну безпеку треба розглядати як політику, що сприяє створенню ефективних гарантій миру як для окремої країни, так і всього світового співтовариства.

Сучасній світовій практиці відомі такі три основні способи забезпечення міжнародної безпеки: стримування потенційної агресії або інших небажаних дій за допомогою різноманітних засобів тиску; покарання агресора або порушника міжнародної безпеки застосуванням проти нього тих чи інших практичних засобів впливу або комплексного їх поєднання (йдеться про необхідність дати відсіч агресору, призупинити небажані процеси та, в решті-решт, повернути міжнародну систему в стан стабільності та безпеки); політичний процес, який передбачає сукупність будь-яких політичних зусиль, дій або переговорів, спрямованих на досягнення стабільності та запобігання виникненню будь-яких конфліктних ситуацій.

«Світова система безпеки» складається з таких елементів:

- глобальні (прикладом такої системи був біполярний світ з системою протистоянь і стримувань, які існували з боку СРСР і США);

- регіональні, які спираються на конкретні інститути в певному регіоні (в Європі реальною основою регіональною системи безпеки можуть стати три інститути -- ЄС, ОБСЄ, НАТО, хоча вони мають різний потенціал, відрізняються складом учасників і головними цілями та напрямками діяльності);

- субрегіональні, де основна зацікавленість у спільному забезпеченні військової безпеки змінюється потребою розвивати економічні зв'язки (наприклад, Вишеградська група, Центральноевропейська ініціатива, Чорноморське економічне співробітництво, Балтійське співробітництво, проект «Єврорегіон»);

- двохсторонні домовленості, які охоплюють військово-політичні та економічні проблеми і виступають нижчим базовим рівнем системи безпеки в Європі.

Регіональна безпека – складова частина міжнародної безпеки, що характеризує стан міжнародних відносин в конкретному регіоні світової спільноти як вільне від військових загроз, економічних небезпек і тому подібне, а також від вторгнень і втручань ззовні, пов'язаних із завданням збитку, посягань на суверенітет і незалежність держав регіону.

Національна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх

погроз, здатність держави зберігати свій суверенітет і територіальну цілісність і виступати суб'єктом міжнародного права.

Національні інтереси – об'єктивно існуючі, усвідомлені потреби, цінності і установки особи, суспільства і держав, пов'язані із забезпеченням безпеки в усіх сферах життєдіяльності суспільства, його стійкого і динамічного розвитку на тривалу перспективу.

Виділяється два типи забезпечення безпеки конкретного об'єкту (в т.ч. держави):

1) забезпечення безпеки як боротьба з конкретними небезпеками, наслідком чого стає підтримка існування об'єкту;

2) затвердження безпеки як розвиток і зміцнення самого об'єкту і підтримка його природи.

Виділяють дві стратегії забезпечення безпеки:

– стратегія захисту, за якої основу діяльності складає виявлення небезпек та боротьба з ними, а безпека об'єкту стає результатом боротьби з небезпеками;

– стратегія укріплення безпеки, що ґрунтується на самоствердженні природи самого об'єкту та виключенні можливостей появи певних небезпек.

Під механізмом забезпечення національної безпеки слід розуміти об'єктивно обумовлену і суб'єктивно реалізовану сукупність владних, управлінських і координаційних умов, а також заходів, способів дій з визначення і організації (залучення) необхідних і достатніх матеріальних, духовних і людських сил і засобів, інтеграції різних сфер суспільства для попередження і знищення зовнішніх і внутрішніх загроз існуванню особи, суспільства і державі.

Діяльність із забезпечення національної безпеки в Україні здійснюється відповідно до певних принципів. До них слід віднести:

– дотримання Конституції і законодавства України при здійсненні діяльності із забезпечення безпеки;

– єдність, взаємозв'язок і збалансованість усіх видів безпеки, зміна їх пріоритетності залежно від ситуації;

– пріоритетність політичних, економічних, інформаційних заходів забезпечення безпеки;

– реальність висунених завдань (з урахуванням наявних сил і засобів);

– поєднання централізованого та децентралізованого управління силами і засобами забезпечення безпеки.

Тема 10. Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці

Джерела небезпек і загроз.

Система національної безпеки і механізм її забезпечення.

Забезпечення безпеки.

Режими функціонування системи національної безпеки.

Стратегія національної безпеки України.

Основні джерела небезпеки полягають в якостях людини і людських відносинах, в самій природі і техносфері.

Компоненти системи національної безпеки відображають основні зв'язку структурних компонентів, що виникають в процесі її функціонування. Серед них можна виділити:

- організаторський - реалізацію будь-якого керуючого впливу на елементи системи з метою надання узгодженості дій;

- комунікативний - встановлення доцільного взаємодії між структурними компонентами системи в процесі її функціонування за допомогою передачі інформації;

- конструктивний - відбір і композиційна побудова впливу на систему на кожному етапі досягнення цілей, а також визначення особливостей діяльності щодо забезпечення конкретного виду безпеки в конкретних історичних умовах;

- проектувальний, що включає програмування і прогнозування діяльності для досягнення цілей системи включає програмування і прогнозування діяльності для досягнення цілей системи;

- гностичний - накопичення і аналіз нових знань.

Під системою забезпечення національної безпеки розуміють спеціально створену в країні сукупність взаємодіючих суб'єктів, їх офіційних поглядів, концепцій і доктрин, закріплених відповідними правовими нормами, а також сил, засобів, способів і напрямків, які гарантують якісну визначеність соціуму, його структур та інститутів в параметрах надійності існування і стійкості розвитку шляхом виключення небезпек і загроз.

У складі системи конкретного виду безпеки взаємодіють кілька великих підсистем: інституційна (організаційна), регулятивна (нормативна), функціональна, інформаційно-комунікативна і культурно-ідеологічна. Охарактеризуємо деякі з них.

Система національної безпеки функціонує в різних режимах: мирного часу; підвищеної готовності; надзвичайного стану; воєнного стану.

Стратегія національної безпеки України розрахована на термін до 2020 р. Основними її цілями є:

– мінімізація загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно-визнаного державного кордону;

– відновлення мирного розвитку Української держави;

– набуття нової якості економічного й гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції України до Євросоюзу та її майбутнього як демократичної, правової, соціальної держави.

Основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері – є проведення активної міжнародної політики України з метою:

- створення сприятливих зовнішньополітичних умов для прогресивного економічного і соціального розвитку України;

- запобігання втручанню у внутрішні справи України і відвернення посягань на її державний суверенітет і територіальну цілісність з боку інших держав;

- забезпечення повноправної участі України в загальноєвропейській та регіональних системах колективної безпеки, набуття членства у Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору при збереженні добросусідських відносин і стратегічного партнерства з Російською Федерацією, іншими країнами Співдружності Незалежних Держав, а також з іншими державами світу;

- сприяння усуненню конфліктів, насамперед у регіонах, що межують з Україною;

- участь у міжнародній миротворчій діяльності під егідою ООН, ОБСЄ, інших міжнародних організацій у сфері безпеки;

- участь у заходах щодо боротьби з міжнародними організованими злочинними угрупованнями та міжнародним тероризмом, протидія поширенню ядерної та іншої зброї масового ураження і засобів її доставки;

- адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Стратегія також визначає напрями державної політики з питань національної безпеки України у таких сферах: державної безпеки; воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону України; внутрішньополітичній сфері; економічній сфері; науково-технологічній сфері; екологічній сфері; соціальній та гуманітарній сферах.

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль I.

Публічна політика та глобальне врядування

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Публічна політика та публічне управління як вид соціального управління: поняття, види та специфіка.
2. Політична глобалізація як новий тип міждержавних відносин.
3. Культурна глобалізація як процес формування нової глобального врядування.
4. Тенденції розвитку економічних, політичних і культурних відносин систем в контексті глобального розвитку.

Література до теми: 2, 3, 4, 9, 15, 31.

ТЕМА 2. ГЛОБАЛЬНЕ ВРЯДУВАННЯ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

1. Глобалізація: поняття, етапи та основні прояви в XXI ст.
2. Глобальний розвиток: поняття та виміри.
3. Глобальне управління: основні підходи до визначення.
4. Проблеми та перспективи глобального управління.

Література до теми: 2, 3, 4, 9, 15, 26.

ТЕМА 3. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОЇ (СВІТОВОЇ) ЕКОНОМІКИ

1. Сутність «глобальної економіки». Співвідношення понять «світова економіка», «міжнародна економіка», «глобальна економіка».
2. Сектори і галузі глобальної економіки.
3. Адаптація економіки України до світового економічного середовища та членство в СОТ.

Література до теми: 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 22.

Змістовний модуль II.
Політика європейської інтеграції

**ТЕМА 4. ІСТОРИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

1. Походження й розвиток європейської інтеграції. Етапи розвитку європейської ідеї
2. Основні етапи створення ЄС.
3. Особливості політичної системи Європейського Союзу.

Література до теми: 3, 4, 12, 18, 22, 23, 34.

**ТЕМА 5. ПРИНЦИПИ ОБ'ЄДНАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
КРАЇН ТА ПРАВОВА СИСТЕМА ЄС**

1. Поняття європейського врядування.
2. Принципи ефективного європейського врядування.
3. Децентралізація за допомогою європейських агентств.
4. Багаторівневе врядування.

Література до теми: 3, 4, 12, 18, 22, 23, 33, 34.

ТЕМА 6. ОБ'ЄДНАНА ЄВРОПА У XXI СТОЛІТТІ

1. Трансформації системи міжнародних відносин початку XXI ст.
2. Особливості сучасного етапу європейської інтеграції у різних сферах. Інституційна система Європейського Союзу.
3. Особливості централізованої та децентралізованої моделей інституційного забезпечення європейської інтеграції.

Література до теми: 4, 12, 18, 22, 23, 27, 29, 33.

**ТЕМА 7. ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄС:
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВНУТРІШНЄ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

1. Політико-правове забезпечення євроінтеграції України.
2. Правові передумови створення зони вільної торгівлі України з Європейським Союзом.
3. Адаптація національного законодавства для забезпечення

«чотирьох свобод» ЄС.

4. Міжнародне співробітництво України у сфері ядерної енергетики.

Література до теми: 2, 3, 6, 8, 12, 21, 26, 28.

ТЕМА 8. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ В ЄС ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

1. Імплементация норм міжнародного права та інституційний розвиток Української держави і покращення стандартів життя громадян.

2. Дорожня карта реформ. Основні напрямки реформування кадрової політики.

3. Використання досвіду країн-членів ЄС в практиці державного управління України.

Література до теми: 2, 3, 7, 11, 13, 24, 25, 28.

Змістовний модуль III.

*Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення
національної безпеки*

ТЕМА 9. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДЕРЖАВНОГО РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

1. Міжнародна система безпеки та її складові.

2. Регіональна система безпеки. Концепція спільної європейської безпеки.

3. Механізми забезпечення національної безпеки.

Література до теми: 1, 5, 14, 20, 28, 32, 36, 37.

ТЕМА 10. ШЛЯХИ І ТЕХНОЛОГІЇ РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

1. Основні конфліктогенні характеристики постбіполярної системи міжнародних відносин. Види асиметричних конфліктів. Міжнародний тероризм як форма асиметричної війни.

2. Боротьба з глобальним тероризмом. Участь ЄС та НАТО в

боротьбі з тероризмом.

3. Участь України в боротьбі з міжнародним тероризмом.

4. ООН як провідна установа забезпечення міжнародної безпеки.

Література до теми: 1, 3, 5, 16, 17, 19, 30, 35, 38.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1.

Публічна політика та глобальне врядування

Тема 1. Теоретико-методологічні засади публічної політики в умовах глобалізації

Сучасні тенденції розвитку світу як виклик глобального розвитку та феномен глобалізації. Співвідношення понять «глобалізація», «інтеграція», «дезінтеграція», «інтернаціоналізація», «транснаціоналізація», «регіоналізація».

Політична глобалізація як новий тип міждержавних відносин.

Публічна політика: поняття та сутність.

Специфіка публічного управління як виду соціального управління.

Сучасні тенденції розвитку економічних, політичних і культурних відносин систем в контексті глобального розвитку.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Проаналізуйте зародження функціонального підходу та його вплив на інтеграційні теорії.
2. Розкрийте сутність федералізму як концепції та образу дій.
3. Визначте сутність неофункціонального підходу в інтеграційних теоріях.
4. Визначте співвідношення понять «глобалізація» та «глокалізація».

Література до теми: 2, 3, 4, 9, 15, 31.

Тема 2. Глобальне врядування: сутність та основні характеристики

Проблеми управління у становленні системи сталого розвитку: зарубіжний і вітчизняний контекст.

Інновації як основа розвитку сучасного соціуму, економічного зростання і цивілізаційного розвитку.

Правила взаємодії урядовців, посадовців, державних службовців середньої та вищої ланки в системі державного управління України та стандарти європейського врядування.

Стандарти європейського врядування в Європейському адміністративному просторі. Європеїзація державного управління.

Механізм реалізації Європейської політики сусідства. Ініціативи Середземноморського Союзу та Східного партнерства. Євроінтеграційні інтереси України в Східному партнерстві. Основні

результати та перспективні напрями розвитку Європейської політики сусідства та Східного партнерства. Недоліки та проблемні аспекти «Східного партнерства». Пріоритети та перспективи розвитку проекту «Східне партнерство».

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Проаналізуйте нові фактори впливу на системи міжнародних відносин.

2. Визначте в чому полягає відмінність понять «уряд» (government) і «управління» (governance) стосовно міжнародних процесів.

3. Розкрийте позиції основних шкіл міжнародних відносин у визначенні сутності глобального управління.

4. Розкрийте специфіку глобального управління в різних сферах життя міжнародного співтовариства.

Література до теми: 2, 3, 4, 9, 15, 26.

Тема 3. Становлення і розвиток глобальної (світової) економіки

Становлення і розвиток глобальних економічних відносин. Світове господарство як міжнародна економічна система.

Розвиток глобальних економічних відносин: виклики для України.

Міжнародна економічна інтеграція як вища форма інтернаціоналізації господарського життя

Становлення і розвиток глобального світового господарства

Міжнародні інтеграційні об'єднання на регіональних просторах глобального світового господарства

Пріоритети економічного розвитку України.

Адаптація економіки України до світового економічного середовища та членство в СОТ.

Євроінтеграція та зміна моделі бізнесу в Україні.

Аграрна політика України: досвід країн ЦСЄ.

Інноваційна політика України.

Розвиток ринку праці України в контексті євроінтеграції.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Визначте основні риси інтеграційних процесів в Західній Європі у другій половині ХХ ст.

2. Назвіть основні етапи європейської економічної інтеграції.

3. Проаналізуйте процес створення єдиного ринку на Європейському континенті.

4. Визначте вплив Європейського валютного союзу і «євро» на міжнародну валютну систему.

Література до теми: 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 22.

Змістовий модуль II.

Політика європейської інтеграції

Тема 4. Історична еволюція Європейського Союзу

Європейська інтеграція: поняття, походження та розвиток. Суть проекту Європейського Союзу А.Бріана.

Перша міжнародна організація для вираження й розвитку європейської інтеграції.

Європейська інтеграція та «холодна війна».

Особливості європейської інтеграції в 50-х рр. XX ст.

Створення Ради Європи як виразника європейської інтеграції.

План Плевена.

Особливості конституційної кризи в ЄС 2003–2007 років. Роль Консолідованих договорів про Європейський Союз в європейській інтеграції.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Визначте причини появи наднаціональних інститутів і їх конфігурацію.

2. Проаналізуйте вплив «люксембурзького компромісу» на інституційні основи ЄС.

3. Назвіть основні інституційні зміни, пов'язані з Конституцією ЄС.

4. Проаналізуйте нову конфігурацію європейських інститутів, передбачену Лісабонським договором.

Література до теми: 3, 4, 12, 18, 22, 23, 34.

Тема 5. Принципи об'єднання європейських країн та правова система ЄС

Право Європейського Союзу як автономна правова система. Вплив романо-германської та англо-американської правових сімей на правову систему ЄС. Принципи права Європейського Союзу.

Особливості відповідальності за порушення права ЄС закладені в положеннях засновницьких договорів.

Процедури відповідальності за порушення права ЄС закладені в

положеннях засновницьких договорів. Роль принципів права ЄС у правовій системі ЄС.

Загальні принципи права ЄС. Функціональні принципи права ЄС. Принцип верховенства права ЄС. Принцип прямої дії. Принципи субсидіарності та пропорційності в праві ЄС. Суть принципу недискримінації. Принцип добросовісної співпраці.

Основні джерела права ЄС. Первинне законодавство ЄС. Вторинне законодавство ЄС. Типові та нетипові правові акти.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Розкрийте сімвідношення європейського, міжнародного та національного права.

2. Назвіть передумови утворення, цілі і принципи Європейського союзу.

3. Охарактеризуйте правову природу та проблеми міжнародної правосуб'єктності Європейського союзу.

4. Визначте елементи наднаціональності в Європейському союзі і його правовій системі.

Література до теми: 3, 4, 12, 18, 22, 23, 33, 34.

Тема 6. Об'єднана Європа у XXI столітті

«Епоха модерну» та «епоха постмодерну» та їх специфіка. Модерне мислення як підстава відтворення та поглиблення глобалізаційних конфліктів та катаклізмів.

Наслідки процесу глобалізації та вестернізації. Зміна тлумачення толерантності та консенсусу в XXI столітті.

Постмодерні риси процесу творення Європейських Спільнот у період після Другої світової війни. Особливості європейської інтеграції у різних сферах: економічній, політичній, культурній, міжнародних відносин, що дають право визнати європейський інтеграційний проект по суті постмодерним, таким, що намагається подолати модерн та відповідати вимогам сьогодення.

Загальна характеристика інституцій ЄС. «Інституційна система Європейського Союзу» та її риси. Розподілена лояльність.

Функції інституцій ЄС. Координація євроінтеграційної політики в державах-членах Європейського Союзу 2004 та 2007 років розширення. Забезпечення реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції в Україні. Політичні, економічні та адміністративні критерії, які виробив Євросоюз для країн, які бажають стати його членами. Основні етапи євроінтеграційного процесу Польщі.

Держави-потенційні претенденти на вступ в ЄС в найближчій перспективі. Органи двостороннього співробітництва між ЄС та Хорватією.

Моделі адаптації національного права до права ЄС.

Модель адаптації національного законодавства до *acquis* ЄС, що використовується в Україні та її недоліки. Основні передумови для удосконалення організаційного (координаційного) механізму державного управління адаптацією національного законодавства до надбань Спільноти. Держави-потенційні претенденти на вступ в ЄС в найближчій перспективі. Органи двостороннього співробітництва між ЄС та Хорватією за Угодою про Стабілізацію та Асоціацію між Європейськими Спільнотами та їх державами-членами, з одного боку, та Республікою Хорватією, з іншого. Функції Координаційного Комітету з приєднання Республіки Хорватія до Європейського Союзу. Функції Переговорної групи щодо приєднання Республіки Хорватія до Європейського Союзу. Особливості централізованої та децентралізованої моделей інституційного забезпечення європейської інтеграції.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Розкрийте особливості процесу прийняття рішень в Європарламенті.
2. Визначте роль політичних партій у Європарламенті.
3. Охарактеризуйте основні напрямки соціальної політики на прикладі окремих країн або на рівні ЄС.
4. Назвіть нові соціальні ризики і способи боротьби з ними в ЄС.

Література до теми: 4, 12, 18, 22, 23, 27, 29, 33.

Тема 7. Процес інтеграції України до ЄС: загальна характеристика та внутрішнє забезпечення

Основні вектори зовнішньої політики України. Євроінтеграція як провідна стратегія зовнішньої політики України. Національні інтереси України у світлі євроінтеграції.

Причини слабких результатів роботи органів державної влади України з виконання існуючих домовленостей з ЄС, зафіксованих у Порядку денному асоціації. Роль Верховної Ради України в питанні забезпечення реалізації політики європейської інтеграції України.

Управлінські аспекти адаптації національного законодавства до надбань Спільноти та зона вільної торгівлі з ЄС.

Національне законодавство третіх країн: особливості адаптації.

Правова гармонізація, що відбувається в межах Європейського Союзу. Інструменти та форми правової гармонізації. Форми економічної інтеграції. «Чотири свободи» Європейського Союзу.

Три категорії міжнародних угод, які складають частину права ЄС. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Європейський економічний простір (СЕР). Основні сфери та форми (елементи) адаптації законодавства Швейцарії до надбань Спільноти. Євроінтеграційна стратегія Норвегії та її особливості.

Місце та роль України в сучасному геополітичному просторі.

Глобальні проблеми сучасності та Україна.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Визначте віхи історії співробітництва України та ЄС.
2. Проаналізуйте реформи систем соціального захисту в Східно-європейських країнах в період підготовки до вступу в ЄС та можливості запозичення досвіду Україною.
3. Дайте загальну характеристику співпраці України та ЄС у гуманітарній сфері. Визначте особливості впровадження Болонського процесу.
4. Охарактеризуйте рівень адаптації вітчизняного державного управління та місцевого самоврядування до стандартів ЄС.

Література до теми: 2, 3, 6, 8, 12, 21, 26, 28.

Тема 8. Основні проблеми входження України в ЄС та шляхи їх подолання

Запровадження і дотримання норм міжнародного права та інституційний розвиток Української держави і покращення стандартів життя громадян. Дорожня карта реформ. Поняття «кадрова політика». Основні напрямки кадрової політики. Співвідношення понять «кадрова політика» та «управління людськими ресурсами».

Готовність державної служби України відповідати на виклики європейської інтеграції. Приклади країн, в яких практикується конкурсний і позаконкурсний прийом на державну службу. Риси державного службовця ХХІ століття. Шляхи вдосконалення кадрової політики в сфері державної служби України.

Кадрова політика у системі державної служби країн ЦСЄ. Особливості процесів набору кадрів, кар'єрного просування, оплати праці, навчання, професійної етики державних службовців країн центрально-східного регіону. Роль політичних і професійних міжнародних організацій у розвитку підготовки державних службовців країн ЦСЄ. Значення ЄС у розвитку кадрової політики. Сучасні

тенденції кадрової політики країн ЦСЄ.

Основні проблеми у сфері адаптації громадської думки до ідей євроінтеграції та сприйняття європейських цінностей в сучасній Україні. Міфи та стереотипи, що заважають євроінтеграційному поступу нашої держави. Діяльність держави, в тому числі, й працівників державного апарату, у напрямку деідеологізації та деміфологізації проблем європейської інтеграції.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Охарактеризуйте співпрацю ЄС та України у сфері безпеки та оборони.
2. Визначте основи торгівельно-економічного співробітництва України та ЄС.
3. Дайте загальну характеристику співробітництва у сфері юстиції та внутрішніх справ.
4. Назвіть основні віхи співпраці України та ЄС в енергетичній сфері.

Література до теми: 2, 3, 7, 11, 13, 24, 25, 28.

Змістовий модуль III.

Міжнародна та європейська безпека, механізми забезпечення національної безпеки

Тема 9. Теоретико-методологічні засади конструювання технологій державного реагування на загрози національній безпеці

Вплив глобалізації на міжнародну безпеку. Поняття безпеки. Приватизація безпеки. Загрози безпеці суспільства. Поняття «режиму» безпеки. Режим нерозповсюдження ядерної зброї. Режим колективної безпеки. Принцип оборонної достатності.

Європейська політика безпеки і оборони. Сучасні вимоги до партнерських відносин НАТО. Причини розробки і основні можливі питання нової стратегічної концепції НАТО. Тенденції розвитку сучасних загроз європейській безпеці. Європейська політика безпеки і оборони. Прийняття Європейської стратегії безпеки.

Контроль і обмеження звичайних озброєнь у Європі. Процес приєднання України до Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь.

Великий Чорноморський регіон. Роль ОЧЕС в інституалізації „Великого Чорноморського регіону”.

ООН як провідна глобальна установа забезпечення міжнародної безпеки. Роль Ради Безпеки ООН. Роль Генеральної Асамблеї ООН.

Роль Міжнародного суду ООН. Засоби ООН для врегулювання міжнародних спорів. Роль НАТО у формуванні сучасної системи міжнародної безпеки. Концептуальні засади Альянсу. Стратегічна концепція НАТО. Європейський союз (ЄС). Роль Організації з Безпеки та Співробітництва у Європі.

ООН як провідна установа забезпечення міжнародної безпеки. Сутність засобів ООН в врегулюванні міжнародних спорів. Роль НАТО в формуванні сучасної системи міжнародної безпеки. Роль ОБСЄ в становленні і розвитку міжнародної безпеки. Резолюція РБ ООН „Дії щодо загрози, порушення миру та актів агресії”. Політика нерозповсюдження ядерної зброї. Ядерна стратегія НАТО.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Охарактеризуйте розширення НАТО і ЄС на схід.
2. Розкрийте підходи США і ЄС до проблеми нерозповсюдження ядерної зброї.
3. Охарактеризуйте роль ЄС у процесах регіоналізації.
4. З'ясуйте роль неурядових акторів у трансатлантичних відносинах.

Література до теми: 1, 5, 14, 20, 28, 32, 36, 37.

Тема 10. Шляхи і технології реагування на загрози національній безпеці

Основні риси асиметрії сучасних міжнародних відносин.

Напрями Глобального партнерства проти розповсюдження зброї і матеріалів масового знищення: зміцнення системи міжнародних договорів; зміцнення обліку предметів і матеріалів, що можуть використовуватись для виробництва зброї масового знищення й ракет; зміцнення фізичного захисту таких предметів і матеріалів; зміцнення прикордонного та митного контролю; зміцнення експортного контролю; знищення хімічної зброї, мінімізація запасів біологічної зброї й знищення надлишку матеріалів, що розщеплюються.

Трансформація структури ядерного стримування. Глобальне партнерство проти розповсюдження зброї і матеріалів масового знищення.

Поняття міжнародного тероризму. Історичні витоки сучасного тероризму. Міжнародний тероризм як форма асиметричної війни. Принципи мережевих терористичних організацій. Базові мережеві моделі терористичних організацій.

Основні напрями боротьби з міжнародним тероризмом. Участь НАТО та ЄС в боротьбі з тероризмом. Участь України в боротьбі з

міжнародним тероризмом. Асиметричні конфлікти.

Воєнна сила в контексті міжнародної безпеки. Теорія справедливої війни. «Обмежені військові операції»: поняття та чинники впливу на їх здійснення.

Особливості проведення миротворчих операцій невоєнного характеру. Роль ООН в збереженні миру і здійсненні миротворчих операцій.

Завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

1. Визначте роль США та ЄС у проблемі боротьби з міжнародним тероризмом.

2. Визначте вплив війни в Іраку на трансатлантичні відносини.

3. Визначте контури нової системи безпеки.

4. Охарактеризуйте роль ООН в сучасному глобалізованому світі.

Література до теми: 1, 3, 5, 16, 17, 19, 30, 35, 38.

VII. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

- 1) Трансформація глобальної міжнародно-політичної системи в XXI ст.
- 2) Культурна глобалізація як процес формування нової глобальної культури.
- 3) Культурна поляризація, асиміляція, гібридизація та ізоляція як базові мегатенденції сучасного світу.
- 4) Міжнародна економічна інтеграція: сутність і напрямки.
- 5) Економічна глобалізація та виклики для України.
- 6) Напрями оптимізації економіки України в умовах економічної глобалізації та її структурної перебудови.
- 7) Інноваційний вимір державного управління в умовах глобалізації.
- 8) Формування Спільного ринку та економічні свободи. Переваги та недоліки Спільного ринку для нових членів ЄС.
- 9) Загальна характеристика спільних політик.
- 10) Нормативно-правове забезпечення політики сусідства Євросоюзу. Моделювання форм Європейської політики сусідства. Основні виміри впровадження ЄПС.
- 11) Середземноморський вимір та Східне партнерство.
- 12) Хвилі розширення європейської спільноти та їх особливості. Сучасне розширення ЄС та його наслідки.
- 13) Складові механізми формування державної євроінтеграційної політики України.
- 14) Політична система сучасної України. Значення євроінтеграції для сталого суспільного розвитку.
- 15) Європейський досвід державно-управлінських реформ. Трансформація державної служби України.
- 16) Місцеве самоврядування: європейський досвід розвитку та вітчизняна практика.
- 17) Європейські соціальні стандарти: перспективи для України.
- 18) Євроінтеграція та зміна моделі бізнесу в Україні.
- 19) Роль освіти в процесах євроінтеграції.
- 20) Співпраця України та ЄС в сфері науки.
- 21) Зовнішня торгівля України та європейського союзу в контексті реалізації євроінтеграційного курсу.
- 22) Угода про асоціацію між Україною та ЄС та її наслідки.
- 23) Основні суб'єкти міжнародної безпеки.
- 24) «Світова системи безпеки» та основні моделі міжнародної безпеки

- 25) Характерні риси стратегій національної безпеки України, РФ та США.
- 26) Інформаційна безпека та основні форми загроз для неї.
- 27) Інформаційна війна: поняття, форми та методи ведення.
- 28) Гібридна війна: поняття, форми та методи ведення.
- 29) Основні ознаки «інформаційного тероризму». Сучасні тенденції кібертероризму.
- 30) Участь України в світових та європейських безпекових структурах.
- 31) Євроатлантична інтеграція України.
- 32) Складові системи забезпечення національної безпеки України
- 33) Шляхи реформування системи забезпечення національної безпеки України.
- 34) Визначення поняття міжнародної та регіональної стабільності.
- 35) Ризики та позитивні риси ядерного статусу держави.
- 36) Причини та наслідки набуття Україною без'ядерного статусу в I пол. 1990-х рр.
- 37) Міжнародний тероризм як глобальна проблема сучасності

VIII. ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ З КУРСУ

Питання для підготовки до екзамену

1. Глобалізація як тенденція розвитку сучасного світу: позитивні та негативні риси.
2. Етапи глобалізації.
3. Глобалізація: поняття, етапи та основні прояви в XXI ст.
4. Основні прояви глобалізації в XXI ст.
5. Глобальний розвиток: поняття та виміри.
6. Культурна глобалізація як процес формування нової глобальної культури
7. Культурна поляризація, асиміляція, гібридизація та ізоляція як базові мегатенденції сучасного світу.
8. Трансформація глобальної міжнародно-політичної системи в XXI ст.
9. Глобальне управління: основні підходи до визначення.
10. Проблеми та перспективи глобального управління.
11. Міжнародна економічна інтеграція: сутність і напрямки.
12. Елементи глобальної економіки.
13. Економічна глобалізація та виклики для України.
14. Напрями оптимізації економіки України в умовах економічної глобалізації та її структурної перебудови.
15. Інноваційний вимір державного управління в умовах глобалізації.
16. Особливості політичної системи Європейського Союзу.
17. Формування Спільного ринку та економічні свободи.
18. Переваги та недоліки Спільного ринку для нових членів ЄС.
19. Особливості економічного розвитку ЄС на сучасному етапі.
20. Поняття європейського врядування
21. Біла книга з європейського врядування
22. Реформування європейського врядування
23. Принципи ефективного європейського врядування
24. Покращення законотворчого процесу в ЄС
25. Оцінювання впливу політики ЄС
26. Використання експертного середовища у європейському врядуванні
27. Децентралізація за допомогою європейських агентств
28. Багаторівневе врядування
29. Загальна характеристика спільних політик.
30. Інституційні механізми реалізації зовнішньої політики ЄС.

31. Процедури прийняття рішень у Спільній зовнішній та безпековій політиці, а також зовнішніх відносинах ЄС.

32. Нормативно-правове забезпечення політики сусідства Євросоюзу.

33. Моделювання форм Європейської політики сусідства.

34. Основні виміри впровадження Європейської політики сусідства.

35. Середземноморський вимір та Східне партнерство.

36. Фінансування та механізми реалізації Європейської політики сусідства. Транскордонне співробітництво.

37. Хвилі розширення європейської спільноти та їх особливості.

38. Сучасне розширення ЄС та його наслідки.

39. Розвиток субрегіональної інтеграції в Європі в рамках Вишеградської групи.

40. Розвиток субрегіональної інтеграції в Європі в рамках Карпатського Єврорегіону.

41. Розвиток субрегіональної інтеграції в Європі в рамках Чорноморського економічного співробітництва.

42. Розвиток субрегіональної інтеграції в Європі в рамках Середньоевропейської угоди про вільну торгівлю (CEFTA).

43. Розвиток субрегіональної інтеграції в Європі в рамках Центральноєвропейської ініціативи.

44. Демократизація українського суспільства як складова процесу європейської інтеграції України.

45. Складові механізми формування державної євроінтеграційної політики України.

46. Політична система сучасної України. Значення євроінтеграції для сталого суспільного розвитку.

47. Політико-правові основи реформування державного управління.

48. Напрями реформи державної кадрової політики в Україні з урахуванням досвіду ЄС.

49. Європейський досвід державно-управлінських реформ. Трансформація державної служби України.

50. Місцеве самоврядування: європейський досвід розвитку та вітчизняна практика.

51. Механізм соціального партнерства держави та інститутів громадянського суспільства як основа демократії

52. Моделі взаємодії держави та суспільства: зарубіжний досвід.

53. Сучасна українська модель взаємодії інститутів держави та громадянського суспільства.

54. Проблеми та перспективи реформування соціальної політики в Україні.
55. Європейські соціальні стандарти: перспективи для України.
56. Пріоритети економічного розвитку України.
57. Євроінтеграція та зміна моделі бізнесу в Україні.
58. Аграрна політика України: досвід країн ЦСЄ.
59. Етнополітика України в контексті посилення євроінтеграційних процесів.
60. Роль освіти в процесах євроінтеграції.
61. Співпраця України та ЄС в сфері науки.
62. Євроінтеграція як провідна стратегія зовнішньої політики України.
63. Зовнішня торгівля України та європейського союзу в контексті реалізації євроінтеграційного курсу.
64. Міжнародне співробітництво України у сфері ядерної енергетики.
65. Євроатлантична інтеграція України.
66. Місце та роль України в сучасному геополітичному просторі.
67. Угода про асоціацію між Україною та ЄС та її наслідки.
68. Основні глобальні проблеми сучасної світової політики.
69. Роль міжнародних урядових та неурядових організацій у вирішенні глобальних проблем сучасності.
70. Міжнародний тероризм як глобальна проблема сучасності
71. Зміст міжнародного співробітництва у боротьбі з міжнародним тероризмом.
72. Зміст поняття категорії «безпека».
73. Основні суб'єкти міжнародної безпеки.
74. Недержавні актори міжнародної безпеки.
75. «Світова системи безпеки» та основні моделі міжнародної безпеки
76. Глобальна система безпеки.
77. Регіональна система безпеки та її особливості.
78. Співвідношення глобальної безпеки та регіональної безпеки.
79. Поняття глобальної безпеки.
80. Регіональна система безпеки. Концепція спільної європейської безпеки.
81. Визначення та характеристика національної безпеки.
82. Складові системи національної безпеки.
83. Основні риси механізму забезпечення системи національної безпеки.

84. Основні режими функціонування системи національної безпеки.
85. Характерні риси стратегій національної безпеки України, РФ та США.
86. Гібридна війна: поняття, форми та методи ведення.
87. Інформаційна безпека та основні форми загроз для неї.
88. Інформаційна війна: поняття та методи ведення.
89. Форми ведення інформаційної війни.
90. Основні ознаки «інформаційного тероризму». Сучасні тенденції кібертероризму.
91. Визначення поняття міжнародної та регіональної стабільності.
92. Основні ознаки та фактори сучасної глобальної нестабільності.
93. Ризики та позитивні риси ядерного статусу держави.
94. Причини та наслідки набуття Україною без'ядерного статусу в I половині 1990-х рр.
95. Принципи зовнішньої політики незалежної України.
96. Безпековий аспект сучасної зовнішньої політики України.
97. Участь України в світових та європейських безпекових структурах.
98. Національні інтереси України у світлі євроінтеграції.
99. Складові системи забезпечення національної безпеки України
100. Шляхи реформування системи забезпечення національної безпеки України.

ІХ. ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. До основних довгострокових цілей, що формують стратегію розвитку української культури, не належить:

а) визнання центрального місця культури в загальнонаціональному розвитку та унікальності української національної ідентичності, на яку спирається українська культура;

б) державна підтримка національного та зарубіжного культурного продукту;

в) забезпечення державної підтримки культурного розмаїття України: всі громадяни України, незалежно від майнового статусу, походження, місця проживання, статі мають рівне право на формування власної культурної ідентичності та її вираження;

г) забезпечення підтримки інновацій, нових знань, креативних індустрій, що відповідають викликам ХХІ століття.

2. Безпечний розвиток людства, людської цивілізації, екосистеми «людина–світ» – це:

а) національна безпека

б) регіональна безпека

в) глобальна безпека

г) субрегіональна безпека.

3. Яка основна мета політичної реформи:

а) обмежити повноваження президента, щоб протидіяти його курсу на євроінтеграцію;

б) обмежити повноваження президента з метою збереження позицій олігархічних груп у парламенті;

в) збалансувати механізм стримувань і протипаг між державними політичними інститутами;

г) створити умови для реставрації олігархічної моделі політичної системи.

4. Основною перешкодою на шляху консолідації української нації є:

а) релігійні відмінності;

б) мова;

в) релігійні суперечності;

г) низький цивілізаційний рівень політичних еліт.

5. Для соціалістичної моделі державного управління характерні такі ознаки:

- а) зрощення політики і бізнесу;
- б) обмеження втручання держави в економіку;
- в) директивне планування і централізоване постачання;
- г) багатопартійне керівництво державою та суспільством.

6. До основних довгострокових цілей, що формують стратегію розвитку української культури, не належить:

- а) визнання центрального місця культури в загальнонаціональному розвитку та унікальності української національної ідентичності, на яку спирається українська культура;
- б) забезпечення державної підтримки культурного розмаїття України: всі громадяни України, незалежно від майнового статусу, походження, місця проживання, статі мають рівне право на формування власної культурної ідентичності та її вираження;
- в) державна підтримка національного та зарубіжного культурного продукту;
- г) забезпечення підтримки інновацій, нових знань, креативних індустрій, що відповідають викликам XXI століття.

7. До заходів, які можуть забезпечити налагодження партнерських взаємин між органами державної влади та громадянським суспільством не належать:

- а) законодавче врегулювання механізмів взаємодії державних інститутів з громадськими організаціями;
- б) державна підтримка та пряме фінансування «слухняних» громадських організацій;
- в) чітка формалізація і дієвість процедури впливу громадян на обраних ними депутатів усіх рівнів;
- г) реальне забезпечення пріоритетності для держави, її органів та посадових осіб усіх рангів прав і свобод громадян.

8. Які шляхи забезпечення сприятливих зовнішніх умов для розвитку та безпеки держави передбачає стратегія національної безпеки України:

- а) приєднання України до європейської та євроатлантичної систем безпеки;
- б) підтримка міжнародного миру та безпеки шляхом подальшої участі в міжнародній миротворчій діяльності;
- в) активізація взаємодії з європейськими регіональними

організаціями та участі в реалізації багатосторонніх проєктів;

г) всі вище перелічені заходи.

9. До гуманістичної складової вищої освіти не можна віднести:

а) підвищення доступності та якості освіти;

б) розширення переліку спеціальностей освітньої програми підготовки бакалаврів та магістрів;

в) вдосконалення правової бази освіти та наповнення її гуманістичним змістом;

г) скорочення викладання соціальних та гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах.

10. В якому році було започатковано проєкт Європейського Союзу «Східне партнерство»:

а) 1991;

б) 2004;

в) 2009;

г) 2010.

11. Реформа виборчої системи України не передбачає:

а) об'єднання виборчих законів у Кодекс виборчого права;

б) введення додаткових виборчих цензів;

в) корекція електорального бар'єру;

г) впровадження відкритих партійних списків.

12. Комплекс соціально-економічних заходів держави, підприємств, організацій, місцевих органів влади, громадських інститутів, суспільних груп та окремих осіб (суб'єктів соціальної політики), спрямований на реалізацію природних прав людини і задоволення соціальних потреб, що забезпечують її життєдіяльність та розвиток як соціальної істоти при беззастережному дотриманні її громадянських прав та свобод з метою забезпечення соціальної захищеності і соціальної справедливості в суспільстві:

а) економічна політика держави;

б) культурна політика держави;

в) соціальна політика держави;

г) внутрішня політика держави.

13. Визначальним фактором національної ідеї є:

а) релігія

б) мова

- в) освіта
- г) наука

14. Який із факторів найбільше забезпечує успіх України на шляху євроінтеграції:

- а) підтримка США;
- б) підтримка Росії;
- в) економічне зростання;
- г) проведення реформ відповідно до Копенгагенських критеріїв?

15. Реформа виборчої системи України не передбачас:

- а) об'єднання виборчих законів у Кодекс виборчого права;
- б) введення додаткових виборчих цензів;
- в) корекція електорального бар'єру;
- г) впровадження відкритих партійних списків.

16. Коли була прийнята Болонська декларація:

- а) 19 червня 1989;
- б) 18 вересня 1991;
- в) 19 червня 1999;
- г) 18 травня 2005.

17. Коли була підписана Велика хартія університетів:

- а) 18 вересня 1990;
- б) 18 вересня 1991;
- в) 18 грудня 1991;
- г) 18 вересня 1988.

18. В якому році Україна отримала гарантії ядерної безпеки:

- а) 1991;
- б) 1994;
- в) 2008;
- г) 2010.

19. Форма соціальної взаємодії різноманітних державних органів та інститутів громадянського суспільства, яка дозволяє їм вільно виражати свої інтереси і знаходити цивілізовані способи їх гармонізації та реалізації:

- а) взаємодія;
- б) партнерство;

- в) соціальне партнерство;
- г) соціальна взаємодія.

20. Реалізація глобального інфраструктурного проекту «Україна – транзитна держава» є пріоритетом

- а) соціального розвитку;
- б) культурного розвитку
- в) економічного розвитку;
- г) інвестиційного розвитку.

Х. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА:

- 1) Золотар О.О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018 – 446 с. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/informaciyna_bezpeka_lyudini_print.pdf
- 2) Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : монографія / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. – Київ : НАДУ, 2017. – 248 с.
- 3) Публічне управління в умовах інституційних змін: колективна монографія / За наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони – Київ, 2018. – 475 с. URL: <http://ipk.edu.ua/library/vidanny/monografij/monografija%20PUAM.pdf>
- 4) Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.С. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.
- 5) Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції: монографія/ ред.: Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак. – Львів: АТБ, 2018. – 303 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180802.pdf>

ДОПОМІЖНА:

- 6) Афонін Е., Мартинов А. Українське диво: від депресії до соціального оптимізму. – К.: Києво-Могилянська академія, 2019. – 296 с.
- 7) Базилевич В. Теорія трансформаційних перетворень / В. Базилевич // Економіка України. – 2002. – № 6. – С. 93–98.
- 8) Белінська Я. Формування пріоритетів економічного розвитку України / Я. Белінська // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 2. – С. 25–27.
- 9) Білорус О. Глобалізація і нова парадигма глобального постіндустріального розвитку / О. Білоус // Економічний часопис–XXI. – 2002. – № 10. – С. 3–7.
- 10) Василенко С. Геополітичний вектор України: витоки й особливості її формування / С. Василенко // Нова політика. – 2000. – № 3. – С. 46–52.
- 11) Василенко, С. Д. Геополітика України : монографія. - Одеса : Друк, 2007. – 358 с.

12) Василенко, С.Д. Європейський процес і Україна : Монографія. - О.:Оптимум, 1996. – 138 с.

13) Весела Н. 2010 : євроінтеграційний поступ України / Н. Весела // Зовнішні справи. – 2010. – № 11-12. – С. 12–14.

14) Войтович Р. Глобалізаційні виклики національної безпеки: геополітичний аспект / Р. Войтович // Сучасна українська політика. Політика і політологи про неї. – 2010. – Вип. 19. – С. 285–297.

15) Гальчинський А. Глобальні трансформації: уроки для України / А. Гальчинський // Політика і час. – 2005. – № 8. – С. 18–29.

16) Головченко В. Проблема формування міжнародного іміджу України на початку ХХ століття : маловідомі сторінки історії / В. Головченко // Нова політика. – 2001. – № 5. – С. 28–32.

17) Гончаренко О. Поширення НАТО і Україна / О. Гончаренко // Економічний часопис. – 1997. – № 4. – 100 с.

18) Горюнова, Є. О. Євроінтеграція: навч. посібник / Є. О. Горюнова. – К. : Академвидав, 2013. – 225 с.

19) Губський, Б. В. Євроатлантична інтеграція України. - К. : Логос, 2003. - 328 с.

20) Данільян О.Г. Національна безпека України : навч. посібник : Сутність, структура та напрямки реалізації / О.Г. Данільян, О.П. Дзьобань, М.І. Панов. Х. : ФОЛІО, 2002. – 282 с.

21) Демократія в Україні : минуле і майбутнє. –К. : Український письменник, 1993. – 242 с.

22) Євроінтеграція : досвід країн Вишеградської четвірки та українські реалії / Ін-т екон. дослідж. та політ. консультацій ; ред. І. Коссе. - Київ, 2014. – 87 с.

23) Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф., 15 груд. 2016 р. ; за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. – 316 с.

24) Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми: Монографія К.:Юрид.думка, 2005. – 332 с.

25) Європейські традиції міського самоврядування в Україні. - Чернігів : Вид. В. М. Лозовий, 2011. – 85 с.

26) Інституціоналізація публічного управління в Україні в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних викликів : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 24 трав. 2019 р.) : у 5 т. / за заг. ред. А. П. Савкова, М. М. Білинської, О. М. Петрос. – Київ : НАДУ, 2019. – Т. 1. – 172 с. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/198/files/2e67d7ff-9338-42dd-80c1-bb20eeda330e.pdf>

27) Камінська Н. В. Європейська система місцевого і

регіонального самоврядування та Україна : монографія. - Київ : КНТ, 2014. – 414 с.

28) Ковальова О.О. Стратегії євроінтеграції : як реалізувати європейський вибор України. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2003. – 340 с.

29) Копійка, В.В. Розширення Європейського Союзу та Україна : монографія. – К. : Логос, 2008. – 376 с.

30) Кордон, М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посібник. – К. : Центр учбов. л-ри, 2010. – 172 с.

31) Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. – К., 2017. – 110 с. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/202/Місцеве-самоврядування-в-умовах-децентралізації.pdf>

32) Ліпкан В.А. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях / В.А. Ліпкан, О.С. Ліпкан. К. : Текст, 2008. – 400 с.

33) Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії : Монографія. - К.: НІСД, 2007. - 396 с. Білорус О. Г. Глобалізація і національна стратегія / О. Г. Білорус. – К.: ВО «Батьківщина», 2001. – 300 с.

34) Публічне управління та адміністрування : словник / Чернігів. нац. технолог. ун-т ; уклад. : О. М. Руденко, О. В. Шершньова, В. Д. Бакуменко та ін. – К.: Кондор, 2016. – 178 с.

35) Світова гібридна війна: український фронт: монографія. НІСД / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – Х.: Фоліо, 2017. – 496 с.

36) Ситник Г.П. Національна безпека України: теорія і практика : навч. посібник / Г.П. Ситник, В.М. Олуйко, М.П. Вавринчук. К. : Кондор, 2007. – 616 с.

37) Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України; за заг. ред. В. Г. Пилипчука: монографія – К. : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. – 272 с.

38) Ткачук Т. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в умовах євроінтеграції України: правовий вимір: моногр. – К. : ВД «АртЕк», 2018. – 422 с.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

<http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.

<http://www.nato.int/> – офіційний сайт НАТО.

<http://www.coe.int/> – офіційний сайт Ради Європи.

<http://www.osce.org> – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництву в Європі.
<http://euroatlantica.kiev.ua/ua/about/> - Інформагенція Євроатлантика.
<http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
<http://www.mfa.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України.
<http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/> – «Україна-Європейський Союз» – офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі.
<http://www.nbuv.gov.ua/portal/> - Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського.

ЗМІСТ:

I. Вступ	3
II. Загальні методичні рекомендації щодо вивчення курсу	5
III. Тематичний план навчальної дисципліни	9
IV. Програма навчального курсу	13
V. Плани практичних занять	31
VI. Завдання для самостійної роботи	35
VII. Тематика рефератів	44
VIII. Питання для перевірки знань з курсу	46
IX. Зразки тестових завдань	50
X. Список рекомендованої літератури	55

Навчальне видання

Кормич Людмила Іванівна

Краснопольська Тетяна Миколаївна

**ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ, МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКА**

Навчально-методичний посібник

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
м. Одеса 65009, вул. Зоопаркова, 25
e-mail: maritimebooks@yandex.ru
www: law-books.od.ua